

Revisionsplan 2024

Versionshantering

<i>Datum</i>	<i>Version</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Ansvarig</i>
2024-04-04	1	Fastställande av revisionsplan 2024	Kommunrevisorerna
2024-11-20	2	Revidering av revisionsplan 2024	Kommunrevisorerna
2024-11-25	3	Revidering av revisionsplan 2024	Kommunrevisorerna

Kommunrevisorerna

Kommunrevisorernas och lekmanrevisorernas uppgifter följer av kommunallag, revisionsreglemente och god revisionssed i kommunal verksamhet. Lekmannarevisorernas uppgifter regleras även i aktiebolagslagen.

Revisionen syftar ytterst till att ge kommunfullmäktige underlag till ansvarsprovning av kommunstyrelse, nämnder, och enskilda förtroendevalda. För de kommunala bolagen är det bolagsstämman som prövar ansvaret för bolagets styrelse och VD, där lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör ett underlag. Lekmannarevisorerna uttalar sig dock inte i ansvarsfrågan i sin granskningsrapport.

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna/lekmannarevisorerna pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande¹
- Den interna kontrollen som görs inom styrelser och nämnder är tillräcklig

Utgångspunkten för revisorernas/lekmannarevisorernas arbete är God sed i kommunal verksamhet. I revisionsarbetet beaktas även de rekommendationer som Skyrev (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utger.

Revisorerna/lekmannarevisorerna ska årligen granska verksamheten inom styrelsernas och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed.

Revisionen ska vara framåtsyftande, leda till utveckling, förbättring och en effektivare verksamhet. Den ska även vara en tillgång i det demokratiska arbetet och ett stöd för arbetet i styrelse, nämnder och bolag.

För att klara detta uppdrag, och kunna uttala oss i ansvarsfrågan, måste vi prioritera och planera våra insatser. Därför gör vi en kontinuerlig analys av väsentlighet och risk. Riskanalysen görs samlat för kommunstyrelsen, nämnder och bolags och ligger till grund för denna revisionsplan.

Revisorerna/lekmannarevisorerna arbetar aktivt med sin riskanalys vilket gör att revisionsplanen och planerade granskningar kan komma att uppdateras under året.

Den årliga granskningen av verksamheten genomförs genom grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning².

Den grundläggande granskningen genomförs genom att fortlöpande ta del av styr- och uppföljningsdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom dialogmöten med kommunstyrelsen, nämnder, bolag och verksamhet. Vidare granskas styrelsernas och nämndernas interna kontroll. Utifrån revisorernas riskanalys genomförs även utökningar inom ramen för den grundläggande granskningen.

Fördjupade granskningar genomförs utifrån vår risk- och väsentlighetsbedömning samt erfarenheterna från den

¹ Lekmannarevisorerna granskar inte räkenskaperna i kommunens bolag

² Granskning av delårsrapport och årsredovisning sker inte i kommunens bolag.

Kommunrevisorerna

grundläggande granskningen inkluderat möten med kommunstyrelsen, nämnder och bolag.

Vårt arbete dokumenteras fortlöpande i revisionsrapporter och i skrivelser till berörda styrelser och nämnder. Rapporterna delges kommunfullmäktige i en förkortad version. På revisorernas hemsida finns möjlighet att läsa rapporterna i sin helhet.

Utgångspunkten för vår granskning är de mål och uppdrag, och ägardirektiv för de kommunala bolagen, som fullmäktige fastställt för kommunstyrelsen, nämnder och bolag. Granskningen ska ge svar på hur kommunstyrelsen, nämnder och bolag mottar, genomför och återredovisar de direktiv som fullmäktige lämnat.

Vi lämnar årligen en redogörelse till kommunfullmäktige för vårt arbete. Vi kan rikta anmärkning mot nämnder, beredningar och enskilda förtroendevalda och ska i vår revisionsberättelse uttala oss om ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

I de granskningsrapporter lekmanrevisorerna överlämnar till årsstämman i respektive bolag kan anmärkning riktas mot styrelse och VD.

Granskningsrapporten fogas även till revisionsberättelsen avseende kommunen.

Samordnad revision

Samordnad revision mellan kommunens styrelse och nämnder samt dess företag är ett viktigt instrument för ägarens (kommunfullmäktiges) kontroll och uppföljning. Lekmannarevisorernas arbete bedrivs därför samordnat med revisorernas arbete.

Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande styrperspektiv där ägardirektiven och kommunstyrelsens uppsikt är viktiga inslag. Avsikten med den samordnade revisionen är att stora delar av den kommunala verksamheten ska kunna granskas och prövas med helhetssyn och samlade bedömningar.

För att beakta helhetssyn i hela den kommunala verksamheten har revisorerna även samverkan och informationsutbyte med andra revisorer i gemensamma nämnder, finansiella samordningsförbund och andra kommunala företag.

Har du frågor, synpunkter eller funderingar får du gärna höra av dig till revisionen genom ordförande Ewa Miller, 070- 622 03 04

Besök även gärna vår hemsida under www.umea.se/revision, där revisionsplan, granskningsrapporter och annan information finns.

Kommunrevisorerna

Granskning av delårsrapport och årsredovisning

Granskning av räkenskaperna

Revisionen granskar och bedömer om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med LKBR och god redovisningssed. Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normbildande för god redovisningssed.

Granskning av räkenskaperna görs av sakkunniga på uppdrag av revisorerna enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Den omfattar granskning av:

- årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, driftredovisning och investeringsredovisning samt noter
- sammanställda räkenskaper
- förvaltningsberättelse
- delårsrapport

Granskningen av räkenskaperna omfattar även granskning av balanskravsresultatet. Granskningen utgörs av kontroll av att uppställningen av balanskravsutredningen har skett i enlighet med lag och god redovisningssed, att uppgifterna i utredningen är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper samt att nyckeltal är korrekt beräknade. Vid behov kan granskningen utökas för att möjliggöra för revisionen att bedöma eventuellt återställande av ett negativt balanskravsresultat samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl

Granskning och bedömning av god ekonomisk hushållning

Revisionen ska bedöma om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de finansiella mål och verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat i budgeten. Granskningen utförs av de sakkunniga.

De finansiella målen med betydelse för god ekonomisk hushållning granskas genom kontroll av att de redovisade uppgifterna är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal är korrekt beräknade.

Granskning sker också av utfallet för verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning och en bedömning görs av huruvida resultaten i delårsrapport och årsredovisningen är förenliga med målen.

Kommunrevisorerna

Grundläggande granskning

En del av den årliga granskningen är den grundläggande granskningen, vars övergripande syfte är att bedöma om styrelse och nämnder på en övergripande nivå har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionsprocessen är i grunden densamma i de olika revisionsuppdragen, oavsett om granskningen gäller nämnder, styrelse eller kommunala bolag. Den grundläggande granskningen genomförs därför på ett likartat sätt i kommunens styrelse och nämnder samt i de kommunala bolagen.

Moment i den grundläggande granskningen

Den grundläggande granskningen består vanligtvis av följande moment:

Protokollsgranskning

Revisorerna/lekmannarevisorerna följer löpande arbetet och utvecklingen i styrelser och nämnder genom protokollsgranskning som sker löpande under året.

Dialogmöten med presidier, styrelser och nämnder

Som ett led i den grundläggande granskningen träffar revisorerna/lekmannarevisorerna styrelser och nämnder under året. Specifika frågor tas upp med varje nämnd/styrelse, vilka fastställs inför dialogmötena.

Möte med presidier

En del av den grundläggande granskningen utgörs av möten mellan revisorerna/lekmannarevisorerna och respektive styrelse och nämnds presidier där aktuella frågor diskuteras. Dialog med presidierna sker vanligtvis en gång per år, men kan ske vid ytterligare tillfällen vid behov.

Dialog med presidium och VD i bolagen sker vid två tillfällen per år, höst och vår.

Dialogmöten med kommunstyrelsen och nämnder

Utöver dialog med presidierna genomför revisionen dialogmöten med kommunstyrelsen och de nämnder som revisionen har prioriterat utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys. Till dessa dialogmöten är samtliga ledamöter och ersättare kallade. Vid dialogmötet diskuteras styrelsens eller nämndens syn på året som gått, hur styrelsen eller nämnden ser på framtiden, samt eventuella övriga frågor från revisionen. Dialog med styrelse och nämnder sker vanligtvis en gång per år. Frekvensen kan dock variera utifrån behov.

Dokumentstudier av relevanta styr- och uppföljningsdokument

Som en del av den grundläggande granskningen tar revisorerna/lekmannarevisorerna del av relevanta styr- och uppföljningsdokument, såsom budget, verksamhetsplan, uppföljningsrapporter, riskanalys, internkontrollplan och uppföljning av denna m.m.

Kommunrevisorerna

Information på sammanträden

En del av revisorernas/lekmannarevisorernas arbete är att bjuda in och träffa företrädare för verksamheterna, för att få information inom områden som revisorerna/lekmannarevisorerna bedömt vara angelägna.

Skriftlig rapport

Resultatet av den grundläggande granskningen sammanställs i en rapport som skickas till styrelser och nämnder för kännedom.

Kommunrevisorerna

Fördjupade granskningar

Nedan beskrivs planerade fördjupningsgranskningar. Revisorerna och lekmannarevisorerna arbetar aktivt med sin riskanalys, vilket gör att revisionsplanen och planerade granskningar kan komma att uppdateras/förändras under året.

Planerade fördjupningsgranskningar kan beröra en eller flera nämnder eller styrelser i kommunkoncernen. Vilka styrelser och nämnder som berörs av respektive fördjupningsgranskning preciseras i de projektplaner som upprättas inför varje granskning.

1. Resursfördelning inom grundskolan

Utbildningen syftar, enligt skollag, till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska vara likvärdig och sträva efter att uppväga skillnader i elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, därför ska kommunen bland annat fördela resurser efter elevers olika behov.

Om det föreligger brister i styrningen av resurser per skolenhet finns det en risk att detta får konsekvenser för elevers förutsättningar att nå målen. Med styrning avses här både resursfördelningsmodellens utformning och uppföljning av konsekvenserna av densamma på verksamhetsnivå. Brister i styrningen kan också innebära att förutsättningar att nå målen varierar mellan skolenheter. Risker finns avseende såväl resursfördelningsmodellen som i uppföljningen av densamma.

Syftet med granskningen är att bedöma om för- och grundskolenämndens styrning av resurser till grundskolenheterna är ändamålsenlig och sker med tillräcklig intern kontroll.

2. Välfärdsteknik

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är välfärdsteknik ett viktigt verktyg för att möta den demografiska utvecklingen och behovet av kompetensförsörjning i välfärden framåt. Välfärdsteknik definieras av Socialstyrelsen som digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Införandet av välfärdsteknik kan både ge brukare större självständighet och trygghet, men även skapa en bättre arbetsmiljö för personalen och en effektivare verksamhet. För att lyckas med införandet av välfärdsteknik konstaterar SKR att kommuner behöver ta ett helhetsgrepp kring införandet genom att skapa ett tydligt arbetssätt. SKR har skapat en modell som beskriver process och arbetssätt för att införa välfärdsteknik - från förberedelse, till planering, upphandling, implementering och förvaltning.

Inom teknik- och fastighetsförvaltningen i Umeå kommun finns verksamheten "Digital omställning och IT". Verksamhetens uppdrag är att med "... hög kompetens, delaktighet och god serviceanda erbjuda ett brett utbud av IT-tjänster som stödjer arbetet för välfärd och ett gott liv i Umeå".

Kommunrevisorerna

Äldrenämnden ansvarar bland annat för särskilt boende och hemtjänst. Som ansvarig för verksamheten behöver äldrenämnden, baserat på kunskapen om sin målgrupp, besluta och prioritera vilken välfärdsteknik som ska användas i verksamheterna. Därefter behöver äldrenämnden och tekniska nämnden utifrån nämndens uppdrag och kvalitetsdeklaration tillsammans, utifrån ett helhetsgrepp och tydligt, arbetssätt säkerställa införandet av välfärdstekniken.

Syftet med granskningen är att bedöma om tekniska nämnden och äldrenämnden säkerställt en tillräcklig styrning och ändamålsenliga arbetssätt för att införa välfärdsteknik.

3. Arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadspolitiken är en statlig angelägenhet och kommunens formella skyldighet att bidra till genomförandet av arbetsmarknadspolitiska åtgärder är begränsad. Det ligger dock i enskilda kommunens intresse att kunna påverka arbetsmarknadsfrågorna då exempelvis försörjningsstöd finansieras med kommunens medel.

Av Program för social hållbarhet anges fem fokusområden som är prioriterade för år 2024 och 2025, varav ett avser Arbete och försörjning. Inom ramen för detta fokusområde anges att särskilt stöd ska ges till de personer som står långt från arbetsmarknaden. Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.

Syftet med granskningen är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ- och familjenämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och samordning avseende arbetsmarknadsinsatser.

4. Handläggning av ärenden rörande umgängesbegränsning för placerade barn³

Socialnämnden (i Umeå, Individ- och familjenämnden) har enligt Socialtjänstlagen, SoL, ansvar för att säkerställa att barn och ungdomar som risker att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd de behöver. Enligt SoL ska socialnämnden verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Detta inkluderar att erbjuda stöd och hjälp till både barn och föräldrar.

När det föreligger en påtaglig risk för att barnets hälsa eller utveckling skadas på grund av ett missförhållande med anknytning till barnets hemmiljö och/eller barnets eget beteende samtidigt som det kan antas att behövlig vård inte kan ges med samtycke kan LVU bli tillämpligt. Vid vård enligt LVU bestämmer nämnden hur vården av den unge ska ordnas och var den unge ska vistas under vårdtiden. Nämnden har under vårdtiden samma ansvar som vårdnadshare för den unges rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran.

³ Kommunrevisorerna beslutade om granskning den 15 oktober 2024

Kommunrevisorerna

Nämnden har även ett ansvar för att den unges behov av umgänge med föräldrar och vårdnadshavare så långt möjligt tillgodoses. Nämnden kan dock om det bedöms nödvändigt besluta om den unges umgänge i form av så kallad umgängesbegränsning. Vid beslut om umgängesbegränsning framgår att nämnden minsta var tredje månad ska överväga om ett sådant beslut fortfarande behövs.

Syftet med granskningen är att bedöma om individ- och familjenämnden, i sin roll som socialnämnd, har en tillfredställande styrning och uppföljning av handläggning av umgängesfrågor enligt LVU, med särskilt fokus på att barnets bästa beaktas.

Uppföljning av tidigare granskningar

Revisorerna följer regelbundet upp genomförda granskningsinsatser i syfte att se om de brister och utvecklingsområden som revisionen identifierar blir åtgärdade av den ansvariga styrelsen/nämnden. Den uppföljande granskningen kan också ge underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning och ligga till grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

5. Inköps- och upphandlingsprocessen (2022)

Uppföljning av granskning avseende inköps- och upphandlingsprocessen framflyttad till år 2025, för fortsatt hantering

Offentlig verksamhet lyder under lagen om offentlig upphandling (LOU), som reglerar inköp och upphandlingar. Därutöver har kommunstyrelse och nämnder att följa kommunfullmäktiges policy för upphandling och inköp. Upphandlingsprocessen i kommunen ska utöver att vara anpassad till lagarnas krav och regleringar samt interna styrdokument också utformas för att vara optimal och effektiv.

I den tidigare granskningen gjordes bedömningen att kommunstyrelsen och tekniska nämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig upphandlings- och inköpsprocess. Det konstaterades att den interna kontrollen brast i ett antal väsentliga avseenden; otydlighet i roll- och ansvarsfördelning, diskrepans mellan styrande dokument och praktiskt arbete, brist på centrala kontroller samt svårigheter i nuvarande system att inhämta korrekt data för analys och uppföljning. De rekommendationer som lämnades i granskningen var att:

- a) Prioritera revidering av styrdokument avseende inköp och upphandling
- b) Tydliggör den strategiska styrningen avseende upphandlingsfrågor utifrån ett koncernperspektiv, för att tillse den helhetssyn och effektivitet som uttalas i inköps- och upphandlingspolicyn.
- c) Tydliggör roll- och ansvarsfördelning avseende kommunövergripande och nämndspecifika upphandlingsbehov, beslut och -processer, inklusive delegation
- d) Stärk kontroll och uppföljning avseende kommunens totala inköp, för att kunna identifiera och vidta åtgärder rörande otillåtna köpbeteenden i organisationen.
- e) Säkerställ rutiner för att all upphandling och inköp sker i enlighet med upphandlingslagstiftning samt kommunens styrdokument.

Kommunrevisorerna

(Samtliga rekommendationer a-e) tillställdes kommunstyrelsen. Rekommendation e) riktades även till kommunens övriga nämnder.)

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om rekommendationerna som lämnats i tidigare granskningar har omhändertagits.

6. Avtalsförvaltning (2022)

Uppföljning av granskning avseende avtalshantering framflyttad till revisionsår 2025, för fortsatt hantering.

Umeå kommun ingår årligen en mängd avtal, flertalet via upphandling. Bristande riktlinjer, rutiner, kompetens och uppföljning av avtal riskerar att medföra stora kostnader för kommunen. Därtill kan kommunens förtroendekapital rubbas om dess intressen i avtalen inte efterlevs, inte minst genom att berörda medborgare drabbas om leverantören inte följer de villkor som fastställts i avtalet.

I den tidigare granskningen gjordes bedömningen att kommunstyrelsen och berörda nämnder inte har säkerställt en ändamålsenlig avtalsförvaltning med tillräcklig intern kontroll av kommunens ingångna avtal. Undantaget var upphandlade entreprenader för vilka tekniska nämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig avtalsförvaltning. Det konstaterades att kommunen övergripande saknar en tydlig styrning samt roll- och ansvarsfördelning för tillvägagångssätt för avtalsförvaltning. Vidare framkom bland annat att det brast i den löpande uppföljningen och i den systematiska utvärderingen av respektive avtal. De rekommendationer som lämnades var att:

- a) Utveckla och skyndsamt implementera konkreta och styrande rutiner för avtalsförvaltningen, som utgår från Upphandlingsmyndighetens rekommendationer.
- b) Säkerställa en ändamålsenlig roll- och ansvarsfördelning i avtalsförvaltningen, utifrån principen att ansvar och mandat bör följas åt.
- c) Säkerställa att verksamheterna har effektiva verktyg och stöd i avtalsuppföljning och kontroll.
- d) Säkerställa att avtal omfattar mätbara krav, särskilt avseende social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet samt andra horisontella frågor.
- e) Genomföra utbildningsinsatser kopplat till avtalsförvaltning.
- f) Säkerställa former för samstämmighet mellan Upphandlingsbyrån och berörda verksamheter vad gäller tillämpning av avtalsenliga sanktioner när leverantörer avviker från avtal.
- g) Säkerställa en tillräcklig intern kontroll i sin avtalsförvaltning för upphandlade och direktupphandlade avtal, inklusive en ändamålsenlig lagring, klassificering, samt planering och utförande av uppföljning.

(Samtliga rekommendationer a-g) tillställdes kommunstyrelsen. Rekommendation g) riktades även till ÄN, IFN, FGN, GVN, KN, FN och TN.)

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om rekommendationerna som lämnats i tidigare granskningar har omhändertagits.

Kommunrevisorerna

7. Våld i nära relationer (2022)

Våld i nära relationer beskrivs av Socialstyrelsen som ett omfattande samhällsproblem och ett hot mot utsatta personers, oftast kvinnors och barns, mänskliga rättigheter. Enligt Brottsförebyggande rådet begicks 80 procent av anmälda misshandelsbrott år 2020 mot kvinnor av en för brottsoffret bekant person. Motsvarande siffra för män var 45 procent. Att utsättas för våld i nära relationer får stora konsekvenser och utsatta behöver ofta vård, omsorg och skydd på både kort och lång sikt.

I den tidigare granskningen gjordes bedömningen att styrelsen och nämnderna delvis hade säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer. Det konstaterades att kommunstyrelsen inte hade säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och utvärdering av arbetet med kommunens Handlingsplan mot våld. Vidare framkom att varken kommunstyrelsen eller de nämnder som berörs av Handlingsplan mot våld hade följt upp de prioriterade aktiviteterna relaterade till våld i nära relationer. Brister i det tillämpade arbetssättet utifrån handlingsplanen bedömdes leda till att det saknades förutsättningar att på övergripande nivå göra analyser och identifiera behov av insatser avseende exempelvis samverkan och utbildning. Avseende myndighetsutövning var dock bedömning att individ- och familjenämnden hade beslutat om ett tydligt mål i arbetet mot våld i nära relation samt säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning för utredning, beslut och uppföljning av ärenden. De rekommendationer som lämnades var att:

- a) Säkerställa en ändamålsenlig uppföljning och utvärdering av arbetet utifrån kommunens Handlingsplan mot våld.
- b) Säkra implementeringen av Handlingsplan mot våld och samtliga nämnders efterlevnad.
- c) Säkerställa att kommunen arbetar i enlighet med Handlingsplan mot våld gällande kartläggning av våldsproblematiken.
- d) Arbeta med mätbara indikatorer för att kartlägga förekomsten av våld i nära relation.
- e) Säkerställ att verksamhetssystemet möjliggör flexibla kodningsmöjligheter förframtagande av statistik.
- f) Säkerställa att utbudet av insatser som erbjuds våldsutsatta analyseras regelbundet och svarar mot kommunens behov.
- g) Säkerställa att fastställda rutiner och riktlinjer efterlevs vid handläggning av ärenden inom myndighetsutövningen för en enhetlig och korrekt hantering.
- h) Säkerställa handläggning i enlighet med lagstiftning och fastställd ansvarsfördelning genom adekvat tillgång till personal och kompetens.
- i) Säkerställa en ändamålsenlig handläggning av ärenden där hedersproblematik förekommer.

(Rekommendationerna a-c) tillställdes kommunstyrelsen och rekommendationerna d-i) riktades till individ- och familjenämnden.)

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om rekommendationerna som lämnats i tidigare granskningar har omhändertagits och kommunstyrelse och nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer.

Kommunrevisorerna

8. Beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare (2021)

Hemtjänsten är en central kommunal angelägenhet och en viktig välfärdstjänst. Hemtjänsten har utvecklats från att vara mest inriktad på hjälp i hushållet till att bli en kvalificerad tjänst som ger vård och omsorg till svårt sjuka personer. Allt fler äldre bor kvar i ordinarie boende livet ut, ofta med stort behov av stöd från hemtjänsten. De nationella befolkningsprognoserna visar att andelen äldre ökar vilket ställer högre krav på att kommuner har en fungerande verksamhet av god kvalitet.

I Umeå kommun har många äldre idag hemtjänst från externa utförare enligt Lagen om valfrihet (LOV) istället för hemtjänst i kommunal regi. När en kommunal angelägenhet lämnats över till privat utförare har kommunen ett ansvar för att kontrollera och följa upp verksamheten samt att se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

I den tidigare granskningen gjordes bedömningen att bedömning att äldrenämnden inte fullt ut hade säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av externa utförare. Vidare bedömdes att nämnden inte fullt ut hade säkerställt en tillräcklig beredskap att möta det ökande behovet av hemtjänst men att nämnden hade säkerställt en tillräcklig beredskap för att vid behov ta över verksamhet i egen regi. De rekommendationer som lämnades var att:

- a) Upprätta bedömningsmallar för att säkerställa att uppföljning genomförs utifrån samma bedömningsgrunder.
- b) Tydliggöra sambandet mellan uppföljningsplanen och de dokument som uppföljningen presenteras i.
- c) Kartlägga möjligheten att införa digitala verktyg i syfte att minska risk för manuella felaktigheter samt ge ökad kontroll och insyn i genomförande av insatser.
- d) Tydliggöra sambandet mellan volymprognoser inom hemtjänsten och bedömningar av framtida rekryteringsbehov.
- e) Säkerställa att relevanta uppföljningar dokumenteras och rapporteras till nämnden, samt att åtgärder vidtas utifrån identifierade utvecklingsområden.
- f) Utveckla samverkan kring avtalsuppföljningen för att säkerställa att samtliga avvikelser mot avtal kommer avtalsägaren, som är kommunstyrelsen, tillhanda.
- g) Säkerställa att ställda kvalitetskrav i avtal är tydligt definierade och uppföljningsbara samt att väsentliga kvalitetskrav i avtal med utförare regelbundet följs upp.

(Samtliga rekommendationer a-g) tillställdes äldrenämnden och rekommendationerna f-g) riktades även till kommunstyrelsen.)

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om rekommendationerna som lämnats i tidigare granskningar har omhändertagits.